

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhia pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrazate se refuză. Articoll nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Memorandul Episcopatului

bisericii gr.-or. române din Ungaria și Transilvania, înaintat dluui ministru de instrucție Berzeviczy. în chestia reformelor școlare.
(Fine).

Excelența Văstră Domnule Ministru!

Am terminat observările noastre, prin cari am relevat acele dispozițiuni ale proiectului de sub întrebare, pe cari noi le excepționăm. Ca rezultat al acestor observări constatăm, că proiectul cestionat nu numai pedagogicește este o imposibilitate, ci dispozițiunile lui în deosebi vatămă adânc dreptul autonom al bisericii noastre. Proiectul de sub întrebare în cea mai mare parte scote afacerile școlare din cuercul de competență al autorităților bisericești și prin scopul ce se pune instruirii limbei magiare face imposibil școlilor noastre să-și împlinescă acea chemare pedagogică, pentru care confesiunea noastră își susține școlile sale. Cu adâncă părere de rău a trebuit să ne convingem, că am ajuns în astfel de situațiune, în cât factorii competenți ai bisericii noastre vor fi necesități a supune unei seriose cercetări întrebarea, dacă întră împrejurările create prin proiectul de sub întrebare, prin susținerea mai departe a școlilor noastre confesionale, cari și materialicește apasă deja greu asupra poporului nostru miser, facem ori ba vre-un serviciu bisericii și patriei noastre?

Dar, înainte de ce ne-am hotărî la acest pas de incalculabile urmări, în conștiința patriotismului nostru sincer și din considerare pentru interesele sfinte ale bisericii noastre, cu încredere ne adresăm Excelenței Văstre și ferbinte Vă rugăm, ca proiectul de sub întrebare ori să l'retrageți cu desăvârșire, deoarece legile în vigore ale patriei noastre dau înaltului guvern deplină putere de a controla școlile noastre și a le închide chiar, dacă acelea nu ar corespunde cerințelor legii, ori, dacă retragerea proiectului ar întâmpina greutăți, să fie schimbate dispozițiunile lui astfel, ca toate drepturile confesiunii noastre asigurate prin art. de lege XX din 1848, cum și prin Statutul organic sancționat de Maiestatea Sa pe temeiul art. de lege IX din 1868 să rămână nealterate. În ce privește ajutorul de stat, crem executarea art. de lege XX din 1848, și în înțelesul acestei legi, nu mai puțin pe temeiul punctului VIII din dispozițiunile generale ale Statutului organic statul, respective înaltul guvern să ne pună la dispozițiune sumele necesare pentru dezvoltarea școlilor noastre în chip corespunzător cerințelor moderne.

Excelența Văstră Domnule Ministru!

De-și în cele premergătoare am eshauriat observările noastre, cari se refer strîns la proiectul de sub întrebare, cu toate acestea credem a ne împlini o patriotică datorință, când în legătură cu acesta atragem atențiunea bărbatilor de stat cari de present conduc destinele patriei, asupra împrejurării, că și proiectul

de lege despre care vorbim este unul dintre acele mijloce, prin cari se alterează principiile fundamentale ale pactului din 1867/8. O constatăm cu adâncă durere, căci în tendința această vedem slăbirea condițiunilor de întărire și fericire a statului nostru, ear' noi deplin credincioși punctului de vedere al bărbatilor de stat din 1867/8, suntem convinși, că și fericirea noastră proprie este condiționată numai de la fericirea patriei noastre mult iubite.

Prea frumos exprimă această idee genialul și înaintea poporului nostru în veci neuitatul baron Iosif Eötvös în opul său „Cestiunea naționalităților”. „Opt sute de ani locuitorii de diferite limbi ai acestei țeri s'au simțit cetățeni ai unei țeri, cari cu privire la limbă au rămas Slavi, Români, Germani, dar' pentru nici un moment n'au încetat a fi Ungari, și la cari cerbicia cu care au ținut la limba lor proprie, nici-odată n'a primejduit unitatea patriei, căci precum sub jugul turcesc de un veac și jumătate, astfel și mai târziu fiecare naționalitate numai în puterea și libertatea patriei comune a găsit garanța libertății sale proprii.”

Astfel propovăduiește poporului său baronul Iosif Eötvös, adevăr grăind, dar' puterea și libertatea patriei comune nu se poate întemeia pe prigonirea etnică a fiilor ei magiari, cari nici-odată în contra ei nu au păcătuit, cari sincer o iubesc, ci numai pe adevărata libertate, egalitate și frățietate. Acesta a fost intențiunea legilor fundamentale din 1867/8, ceea-ce se adevărește pe deplin prin proiectele adresei către tron din 1861 și 1866. „Voim, ca, întră cât se poate acesta face fără dimicarea țerii și fără jertfirea independenței ei legale, toate pretensiunile naționale ale compatrioților nostri de altă naționalitate să fie asigurate prin legi” — astfel glăsuiește adresa către tron a dietei din 1861, ear' în proiectul de adresă al lui Francisc Deák din 1866 se cuprind următoarele: „Maiestatea Sa să ne ofere puțină și privilegiul pentru regularea raporturilor noastre interne astfel, ca prin satisfacerea multămitore, dreptă și echitabilă a tuturor cetățenilor patriei noastre de ori-ce naționalitate și religioase țera să devină earăși puternică, spre a pute fi stălp neclintit tronului și statului.”

Și de fapt în acest spirit a fost încheiat pactul din 1867/8, care a fost chemat nu numai să reguleze raportul țerii față de monarch și față de cealaltă parte a monarchiei, ceea-ce s'a săvârșit prin art. de lege XII din 1867, ci a avut chemarea, ca pe temeiul marilor principii de libertate, egalitate și frățietate să rezolve și cestiunea confesiunilor și naționalităților din țera. Espresiunea pozitivă a acestei resolvări sunt art. de lege IX și XLIV din 1868 despre confesiunea gr.-orientală, respective despre egala îndreptățire a naționalităților, despre cari legi tocmai în zilele acestea presidentul de acum al consiliului de ministri a zis, că acelea cuprind în sine promisiunile sərbătorești ale națiunii magiare.

Este știut, că legea despre egala îndreptățire a naționalităților este opera proprie a înțeleptului patriei, îl putem numi al treilea întemeietor al patriei, opera lui Francisc Deák, care nu a primit nici proiectul înaintat din partea guvernului, nici cel propus de deputații naționaliști. Francisc Deák a creat art. de lege XLIV din 1868, deci el va fi cel mai chemat comentator al acestei legi. Spiritul său îl chemăm întru ajutor și cităm cuvintele rostite de dînsul în dieta din 1871: „Fie-care naționalitate, chiar să nu fie naționalitate politică, are dreptul a pretinde să i-se ofere puțină pentru creșterea și cultivarea copiilor săi. Trei sute de gimnasii să fie în țera, să fie atâtea, în cât tot la 6 mile de pământ să se afle câte unul, dacă vre-un gimnasiu nu face instrucțiunea în acea limbă, ori cel puțin nu o face mai ales în acea limbă care este limba poporului din acel ținut, atunci fără îndoială prosperarea învățămîntului va fi anevoișă. — Să ne aducem numai aminte, câte greutăți am întâmpinat noi în tinerețele noastre prin aceea, că a trebuit să învățăm într'o limbă străină și să primim cât de mult le este ușorat studiul tinerilor nostri prin aceea că învață în limba ungerescă. — Tot astfel stă lucrul și cu privire la limba tuturor celorlalte naționalități. — Dacă am voi să silim pe cei de altă naționalitate, ca copiii lor, cari ungereste nu știu de fel ori numai puțin, căci dora în școlile populare au învățat mai ales în limba lor națională, în toate și pretutindeni să fie instruați în ungereste, atunci în gimnasiile celea progresarea tinerilor ar fi imposibilă, părăinții în zadar și-ar cheltui banii, copii în zadar și-ar petrece timpul. — Peste tot, dacă voim să câștigăm naționalitățile pentru noi, apoi asta nu se poate face magiarisându-le cu ori-ce preț, ci așa dacă le vom face să iubescă starea lucrurilor din Ungaria. — Căci pentru mine două lucruri sunt lămurite: a voi să-i estirpăm ar fi o barbarie strigătoare la ceru, chiar și atunci când nu ar fi atât de numeroși, din care cauză a-i nimici este imposibil. A ni-i face dușmani, nu zace în interesul nostru.”

Astfel a tălcuit înțeleptul patriei, Francisc Deák, legea despre egala îndreptățire a naționalităților și atunci întreg parlamentul l'a aplaudat. Că Francisc Deák cum a înțeles egala îndreptățire a naționalităților în Ungaria, despre acesta ne dă o clasică dovadă vorbirea sa ținută în 14 Novembre 1868 în casa deputaților, când în legătură cu ajutorul de stat preliminar pentru teatrul național magiar a venit în discuțiune întrebarea: dacă să se dea ori ba astfel de ajutor și teatrului național sərbesc. Atunci Francisc Deák a zis: „Eu nici în cestiunea naționalităților nu voesc a urma alt principiu, de cât pe acela al dreptății; dar' nici decum nu pot să împac cu dreptatea faptul, ca din dările obștești statul să cheltuiască pentru teatru, ca institut care

cultivă limba magiară, să cheltuiască astfel exclusiv numai pentru un singur popor de o singură limbă și naționalitate. În privința acesta eu socotesc, că ori pentru toți, ori nici pentru unul. Dacă am pute să dăm pentru toți, atunci da; dacă nu putem, atunci să nu dăm nici pentru limba noastră. Să ștergem suma întrăgă, căci nu voiesc nici o nedreptate, nici chiar atunci când am avé folos de ea.”

Astfel a înțeles Francisc Deák egala îndreptățire a naționalităților. Și noi suntem convinși că Francisc Deák bine a cunoscut și a știut să aprecieze condițiunile de fericire și întărire a patriei.

„Cu cât mă ocup mai mult și mai intensiv cu cestiunea națională română” — zice Dr. Jancsó Benedek în opul său „Dacoromânismul și politica culturală magiară” (A Dákorománizmus és a magyar kulturpolitika, II. p 6) — „cu atât mai mult mi-se întărește convingerea, că nici decum nu este în interesul națiunii magiare a face încercarea, ca să lipsiască românimea de naționalitatea sa, ba din contră, este chiar în interesul nostru, ca în patria acesta Români să se simtă bine deopotrivă ca Români și ca cetățeni ungari, ca nu numai cu puterile lor proprii, ci chiar și cu ajutorul statului și națiunii magiare să se întărească în naționalitate, avere și cultură, și că pentru acest ajutoriu frățesc, ce li-se va oferî, este în interesul nostru binepriceput a nu cere de la dînșii nici mai mult, nici mai puțin, de cât patriotism curat și sinceră alipire la patria ungară.”

A trebuit să ne provocăm la martori, la martori clasici magiari pentru a dovedi, că proiectul de lege, care voiește a împedeca cultivarea în limba lor maternă a fiilor poporului românesc, este în contrarietate cu interesele binepricepute ale patriei, a trebuit să ne provocăm la martori, căci am ajuns în trista situațiune, în cât noi, prelații unei mari biserici, nu putem să apărăm interesele patriei noastre după cea mai bună convingere a sufletului nostru, fără ca pentru acesta să nu ni-se arunce numai de cât în față acusa nepatriotismului din partea paraziților patimei naționale.

Excelența Văstră Domnule Ministru!

Nici-odată poporul nostru și biserica noastră nu au păcătuit în contra patriei, fiii acestui popor și acestei biserici cu credință își împlinesc datorințele patriotice, darea și-o plătesc, sângele și l'varsă, sunt iubitori de pace, și pentru toate acestea nu cer în schimb altceva, de cât libertatea să-și crască copiii și să se potă ruga lui Dumnezeu în limba lor proprie. Nu luați de la noi aceste sfinte drepturi, căci din asta nu va răsări binecuvântare pentru patrie. Și, ca nici aserțiunea acesta a noastră să nu fie lipsită de mărturia înțeleptului, ne provocăm din nou la cuvintele baronului Iosif Eötvös. „Putem face, ca împedecând libera mișcare a naționalităților în comune și comitate,

să amuțescă acelea voci, cari acum pe unii îi umple de frică, — putem face, ca concentrând totă educațiunea în mâinile guvernului, aceea să o folosim ca mijloc pentru lățirea limbei noastre proprii, dar' ca naționalitățile diferite ale țării să-și pierdă conștiința individualității lor, ca să nu se însuflească pentru naționalitatea lor, aceea pe această cale întocmai așa nu o vom putea ajunge, ca alții, cari cu aceleași mijloace același lucru l'au încercat față de naționalitatea magiară și rezultatul la care ne putem aștepta va fi numai acela, că mișcarea aceasta, pe care am delăturat-o de la suprafața vieții publice, își va exercita cu atât mai adânc influința sa, și aceea aversiune ce există acum în contra limbii magiare, se va preface în aversiune contra unității patriei. (Op. cit. 1903. p. 105)“.

Forța brutală e element destructiv; putere asimilatorie este numai libertatea, egalitatea și iubirea creștină a deapropelului. Statul e mare, statul e puternic, interesele lui sunt sfinte, el poate da și poate lua, dar' și mai puternic este adevărul și duhul vremilor. Ori-ce s'ar întâmpla, Escelența Voastră Domnule Ministru, biserică noastră și poporul nostru cu credință își va împlini datorințele sale față de patrie, dar' limba sa nu o va părăsi, căci scris este despre dinsul, că mai mult își iubește limba, de cât viața.

Primiți, Escelența Voastră Domnule Ministru, sincera expresiune a deosebitei noastre considerațiuni.

Sibiu, în 19 Iulie 1904.

Episcopatul bisericii gr.-or. române.

Proiectul de lege

referitor la modificarea articolului de lege XXXVIII din 1868, și a articolului de lege XXVIII din 1876.

(Urmare).

§ 80. În postul de învățătoriu (ori învățător) ordinar la o școală elementară populară de orice caracter, poate fi aplicată, respectivă alésă, în viitor numai o astfel de persoană, care a dat examenul special de calificare în fața unei comisii de examinare de stat, și pe baza aceluia a primit diplomă de învățătoriu, și care și poate dovedi cetățenia de stat ungar. Numai învățătorii astfel instituiți pot fi primiți în membrii institutului regnicolar de pensiu.

Scopul examenului special de calificare în fața organelor statului, este stabilirea în sens strict a capacității învățătorului, a destoiniciei sale în a propune și instrua. *Limba de examinare e cea magiară*, și în studiile din cari se face examenul este a se lua, pe lângă pedagogie și metodică, încă: limba și literatura magiară, istoria patriei, geografia și constituția patriei. Candidatul care a făcut cursurile într-o pedagogie cu limbă de propunere nemagiară poate să facă examenul special de calificare din pedagogie și metodică, din exerciții practice, — fără a fi aci înțelesă praxa în propunerea limbii magiare, — și în limba de propunere a respectivului institut. În diploma de învățătoriu, care este a se da în limba oficială a statului, vine trecută și nota ce a primit-o respectivul la examenul fundamental din religie și morală. Examenul special de calificare pedagogică e scutit de taxe.

§ 81. Ministrul de culte și instrucție compune pentru fie-care pedagogie de învățătorii și învățătoare, care corespunde dispozițiilor acestei legi, câte o comisiune de stat pentru examenele speciale de calificare pedagogică, și stabilește prin ordonanță organizarea acestor comisii.

Presidentul comisiei de stat pentru examenele speciale de calificare pedagogică la pedagogiile de stat pentru învățătorii și învățătoare e inspectorul regesc de școle al respectivului cerc, ori substitutul său, delegat din partea ministrului de culte și instrucție. Pe membrii comisiei îi numește tot ministrul de culte și instrucție, luându-i din șirul directorilor și profesorilor de la pedagogiile

pentru învățătorii ori învățătoare, din șirul inspectorilor de școle, dintr-o învățătorii mai distinși de la școlile populare, și alți oameni de specialitate.

La pedagogiile confesionale pentru învățătorii ori învățătoare comisiunea aceasta se compune din un president numit de către ministrul de culte și instrucție, după ascultarea respectivei autorități supreme confesionale, eventual din substitutul său, și din membrii (comisari de specialitate) numiți în același chip din partea ministrului, apoi din membrii anunțați ministrului din partea respectivei autorități confesionale și aprobați de ministru. Aprobarea membrilor anunțați din partea autorității confesionale ministrul o poate denega numai în cazul când sunt temeri motivate, că activitatea lor poate fi îngrijitoare din punctul de vedere al statului, ori când membrul anunțat nu posedă cel puțin calificarea prescrisă în §-ul 70. Membrii numiți din partea ministrului pentru o pedagogie confesională trebuie să aparțină, după putință, respectivei confesii. Din membrii numiți și aprobați, presidentul, eventual substitutul său formează comisiunea esaminatească astfel, că în ea să fie reprezentați în mod egal membrii numiți de ministru și cei designați din partea autorității confesionale.

Protocolul de examinare și diploma vine subscrișă de toți membrii comisiei. Dacă presidentul comisiei constată că la procedura de examinare s'a făcut abatere de la cerințele legii, ori vre-o iregularitate, sau vede că candidatul nu posedă limba magiară în măsură de a o putea instrui: poate să suspendeze estradarea diplomei prin negarea subscrierii sale și are să roge pe ministrul, ca pe respectivul candidat să îl trimită în fața unei noi comisii de examinare.

§ 82. La examenul special de calificare pot să se anuțe toți candidații cari au dat examenul fundamental pedagogic la vre-o pedagogie din patrie cu bun succes și au fost aplicați la vre-o școală publică populară ca candidați de învățătorii unii, ori cel mult doi ani, împrejurare pe care o pot dovedi cu certificat oficial de la respectiva autoritate școlară. Mai departe aceia, cari după facerea examenului fundamental pedagogic au fost aplicați ca învățătorii privați, ori educatori, și elevii lor au dat pe baza §-lui 4 din legea aceasta examen la vre-o școală publică elementară populară, și despre aceasta pot produce atestat autentic. În fine aceia, cari au primit concesiune de la ministrul de culte și instrucție, pe baza §-lui 80 al legii de față. După doi ani poate să dea ministrul, în cazuri de specială considerare, concesiune pentru facerea (de nou) a examenului special de calificare. Candidatul care a orđut de două-ori la examenul special de calificare, nu mai e admis la examen.

§ 83. Dispozițiunile cuprinse în §§-ii 75—77 și 79—82 intră în vigoare la patru ani de la promulgarea legii acesteia. Dar' chiar și până atunci, nu poate câștiga nimeni diplomă de învățătoriu și nu poate fi aplicați nici ca învățătorii provisorii dacă nu cunoște limba magiară în vorbire și scriere, în măsură, ca să o poată instrui cu succes corespunzătoriu în școală populară, și dacă nu și poate dovedi cetățenia ungară. Tot așa, până la intrarea în vigoare a dispozițiilor cuprinse în §§-ii 75—77 și 79—82, la toate pedagogiile pentru învățătorii și învățătoare la cari limba de propunere nu e cea magiară examenul anual și de calificare se vor face în prezența și cu conlucarea inspectorului regesc de școle ori a substitutului său numit din partea ministrului de instrucție, care va subscrie diplomele de calificare și le va estrada numai în cazul că candidatul posedă limba magiară în măsură de a putea propune în ea. În contra denegării din partea inspectorului regesc de școle candidatul poate înainta recurs cel mult în 30 de zile, socotite de la ziua facerii examenului, la ministrul de culte și instrucție, care în cazul acesta esaminatează de nou pe candidatul prin o comisiune de trei, — numită din partea sa. Dacă comisiunea aceasta gărește că candidatul posedă limba magiară în măsură de sus, i-se va estrada diploma numai de cât. Verdictul comisiei vine notat pe diplomă.

§ 84. Se imputernicește ministrul de culte și instrucție, că pedagogia pentru învățătorii ori învățătoare susținută de vre-o confesiune, societate ori comună, a cărei funcționare e necesară în interesul instrucției pu-

blice și umple un gol, să o provadă cu ajutoriu de stat la cererea autorității care o susține, respective să o iee sub îngrijirea sa, pe lângă următoarele condițiuni esențiale și în modul următoriu:

a) în o astfel de pedagogie provădită cu ajutoriu de stat este a se introduce planul de învățământ din pedagogiile de stat;

b) toate fundațiunile, capitalele, edificiile, posesiunea mobilă și imobilă de orice natură a pedagogiei rămâne și pentru mai departe proprietate a institutului și venitele au să fie întrebuințate în scopurile institutului.

c) în postul de profesor dotat cu ajutoriu de stat în ori-ce fel de raporturi poate fi aplicat numai un profesor care posedă calificarea stabilită în punctul a) și b) din §. 70 al legii prezente;

d) profesorii cari își primesc dotațiunea din isvoarele de sub b) ori din alte venituri destinate din partea autorității respectivului institut, vor fi aleși și în viitoriu din partea autorității institutului. Salariile profesorilor le stabilește aceeași autoritate, numai cât trebuie să fie precizat minimul de salariu în contractul ce îl va lega cu ministrul de culte și instrucție cu privire la subvenționare. Pe profesorii plătiți din partea statului, ori din ajutoriu de stat, îi numește ministrul de culte și instrucție.

e) dacă statul contribuie cu mai puțin de jumătate, ori cel mult cu jumătate la acoperirea trebuințelor anuale, prin lege stabilite, ale institutului, în cazul acesta întregul drept de administrare și de dispoziție asupra institutului, amărurat punctelor a), b) și c), rămâne și mai departe al autorității institutului și ministrul de culte și instrucție exercită numai dreptul de supraveghere asupra institutului subvenționat; dacă însă statul contribuie cu mai mult de cât jumătate la susținerea institutului, în cazul acesta întregul institut vine pus la dispoziția ministrului de culte și instrucție. Însă pe sâma autorității respectivului institut rămâne garantat dreptul de proprietate asupra averii din punctul b) de mai sus și dreptul de dispoziție asupra venitelor acestei averi în scopurile institutului, cum și dreptul din punctul d) de a alege profesorii.

Cu ocaziunea ori-cărei astfel de subvenționări este a se lega într-o ministru de culte și instrucție și într-o parte subvenționată un contract special în scopul acesta, în care contract au să fie stabilite în mod detaliat modalitățile și condițiunile subvenționării, drepturile asigurate pe sâma ambelor părți și îndatoririle ce pot fi din ambele părți.

§ 85. Asupra tuturor pedagogilor pentru învățătorii și învățătoare supremul drept de supraveghere îl exercită ministrul de culte și instrucție prin inspectorul regesc de școle. Inspectorul regesc de școle cercetează instituțiile acestea și constatând micanități face raport despre aceasta ministrului de culte și instrucție, care provocă pe susținătorii institutului să le delature. Sunt mai întâiile constatate atât de mari, în cât pot periclitiza activitatea cu succes a institutului, ear' susținătorii institutului nu le delature în curs de doi ani, nici la repetiția provocare, — ministrul poate dispune închiderea institutului.

În cazul însă, că ministrului îi vin la cunoștință defecte morale ori tendințe contrare statului la vre-o pedagogie pentru învățătorii ori învățătoare, și o îndreptare radicală a rețelilor nu se face din partea respectivei autorități superioare confesionale, ministrul va face cercetare prin organele sale ordinare, delegate în mod special, și dacă pe baza cercetării se pot stabili astfel de fapte, cari cu privire la directorul sau profesorii de la institut de stat ori comunale au de urmare amovarea din post, ministrul de culte și instrucție are dreptul și datorința să pretindă delaturarea indivizilor periculoși. Dacă în cursul cercetării se constată, că există cazul unei crime, ori delict, atacarea se transpune procurorului regesc de stat, pentru-ca să introducă procedura penală pe calea legii. Dacă susținătorii nu delaturează imediat astfel de rele constatate, ministrul poate să ordoneze numai de cât închiderea temporală ori pentru totdeauna a institutului.

Averea unui institut a cărui închidere temporală a fost decretată, rămâne sub administrarea respectivei autorități supreme confesionale, și venitele vin capitalizate până atunci, până când ministrul, constatând delaturarea rețelilor, permite, ca institutul să fie

de nou deschis. Asupra averii și asupra fundațiilor unui institut a cărui închidere pentru totdeauna a fost ordonată, dispune, întrucât fundatorii ori urmașii acestora n'au dispus pentru cazul încetării funcționării institutului, aceeași autoritate supremă confesională, însă earăși în scopuri de instrucție pentru confesiunea sa (§. 10 din art. de lege XXVI anii 1790/91), rămânând rezervat pe sâma M. Sale dreptul de supremă inspecțiune.

§ 86. Diploma de calificare, că-tig țată pe baza legii acesteia, după expirarea termenului fixat în §-ul 83, cu privire la art. de lege I. din 1883 referitor la calificarea funcționarilor publici e egală cu atestatul de maturitate de la vre-o școală medie.

(Va urma).

Sfințirea școlii din Măguri.

— Raport special —

— 19 Octombrie v.

Z mare, zi memorabilă și în veci neuitată a fost ziua de 17/30 Octombrie r. c. pentru harnicul și credinciosul nostru popor ortodox din parohia Măguri (tractul Clujului), pentru-că în această zi în mod măreț și sublim s'a predat prin sfințire finala sale destinațiune imponenta școală de acolo.

Actul sfințirii Pa Irdep'init Cuvioșia Sa dl asesor consistorial Dr. Miron E. Cristea ca mandatar al Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit al nostru Ioan Mețianu, ss'sat de dl protopresbiter tractual Tulliu Roșescu, preoții: Dimitrie Muntean din loc, Nicolae Oneșu din Peleş (tractul Câmpeni) și Vasile Verș din Gurcuța.

Cu această ocaziune măreț și impunător s'a manifestat în întreaga lor splendorie ritualele bisericăi noastre, transpunând în sferă mai înalte, cerești, nu numai poporul de rând și inteligența română, ci chiar și pe străinii de limbă și religie, prezenți la acest act.

Nespus de mult a contribuit la splendoria acestui timp de tot favorabil, care părea că aruncă a fost dat să iee și el parte la bucuria generală prin razele dulci și calde ale strălucitorului soare.

Deja Vineri în 15 l. c. v. s'era sosisă cu trenul la Cluj Cuvioșia Sa dl mandatar arhiepiscopesc, de unde Sâmbătă dimineața însoțit de dl protopresbiter tractual Tulliu Roșescu, de protomedical comitatului Cojocna și preotul D. Muntean a plecat cu trăsură că ră Măguri. În Gilău, pe unde a trecut, a fost foarte călduros primit din partea dlui protopretor B. Dermann și preotul Bereczky. De aci și-a continuat drumul lung alăturându-se la suită și preotul Bereczky — până la locul numit „Răcățiu“, marginea hotarului Măguri, unde a fost întâmpinat de un banderiu din 12 călăreți, robusți, plini de viață și îmbrăcați s'erbătorește, în frunte cu învățătorii din Măguri I. Bogdan.

De aci drumul spre comună se ramifică în 2 direcțiuni, unul mai comod, dar' foarte lung și ocolitor, altul mai scurt, dar' greu, cu un suie tot la deal în lungime de 10 k.m. S'a ales acest din urmă, pe care totă suita l'a parcurs călare, ajungând s'era la 5½ ore la „Villa“ statului din cel mai foalt punct al comunei. Un loc romantice cu o priveliște admirabilă și printr-o brăzi, decorat cu un complex de „vile“ private, unde își recrează în serul răcoritor elita magiară din Cluj timpul verii.

Ací la porța „Vilei“ dl mandatar este din nou foarte călduros întâmpinat prin scurte cuvinte rostite de preotul din Butene Gavril Todoruț încunjurat de popor, care în numele acestuia interpretăză nemărginita bucurie a poporului din Măguri, când poate saluta în mijlocul său pe reprezentantul I. P. S. Sale Domnului arhiepiscop și metropolit Ioan. Dl mandatar emoționat de bucurie pentru splendida primire răspunde cu cuvinte frumoase.

Des-lăcând apoi întreaga suită și împreună cu oșpeții sosiți mai dimainte retrăgându-se în apartamentele „Vilei“ se servete un foarte gustos prânz la 7 ore s'era, după care se retrag toți la odihnă, pentru-ca în ziua următoare să se facă sfințirea școlii.

Duminecă dimineața credincioșii îmbrăcați s'erbătorește și cu fațele volóș, manifestarea deplinei mulțămiri, alergic de pe toate colinele către sfânta biserică, de asădată dovedită de tot mică pentru ei, unde se

servește utrenia de cântă preoții T. Todoruț și V. Vereș.

Pe la doxologie intră în biserică dl mandatar însoțit de protopresbiterul T. Roșescu, preoții: D. Muntean, N. Oneț, T. Tôder, protomedicul comitatului Cojocna, pretorul Bereczky, notariul Kantor, subnotariul și alți inteligenți români și străini. Apoi se începe sfânta liturgie și se servește în mod impunător, în cât pe străini i-a pus în uimire. Cântările liturgice le-au condus preoții G. Todoruț și T. Tôder. Admirabilă a fost liniștea și tăcerea adâncă a poporului în tot decursul liturgiei.

După liturgie, la sunetul clopotelor și în frumusețe procesiune am eșit din biserică și printră decorațiuni de brad cu pârta de triumf ne-am dus la școlă în imediată apropiere de biserică — pentru sfințirea ei.

În vederea înensului public și a timpului admirabil de frumusețe, sfințirea așă făcut sub cerul liber înaintea școlii, după care apoi s'a înecjurat edificiul școlar și s'au apoit toate chiliile, cum și întreg publicul prin dl mandatar, sfârșindu-se acest act înălțătoriu și măreț pe la 1/2 ore p. m.

Cunună la toate acestea s'a pus prin magistrala vorbire a domnului mandatar, care în veci neștersă va rămâne în inima poporului din Măguri.

Pe lângă era să se facă în procesiune plecarea spre biserică, dl vigیل silvanal I. Borș se posteză vis à-vis de masa unde s'a făcut sfințirea apei, cu aparatul fotografic, și eternizează prin fotografarea actului măreț și sublim.

Se face plecarea cântă biserică, de stropiște și acest sfânt lăcaș cu apă sfințită și cu această încheie înălțătoare serviciu divin.

Poporul se posteză în fața bisericii și când ese din biserică domnul mandatar este întâmpinat cu un puternic salut de „să trăiească“.

De la biserică apoi, parte cu trăsura, parte pe jos, se ia drumul către „Villa“ actualul (3 1/2 k. m. de la biserică), pentru-a duce după abundanta hrană sufletescă și primăscă și trupul hrana sa. Aci se servește până la festiv pentru 24 persoane inteligente și mai mulți fruntași din popor, la 2 mese diferite. Ear' la școlă grosul poporului se îndulcește și el prin închinarea de 1—2 pâhară beutură și prin mâncare.

De sine înțeles, că la masă — ea de obicei — nu au lipsit nici mazărele: domnul mandatar închină pentru sănătatea înaltpreasfințitului Domn arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan și în limba maghiară pentru comitele suprem al comitatului Cojocna; dl protopresbiter T. Roșescu și pretorul Bereczky pentru domnul mandatar; preotul D. Muntean pentru dl protopresbiter T. Roșescu; preotul G. Todoruț pentru pretorul Bereczky, care a avut partea leului la edificarea școlii și a casei parohiale; protomedicul comitatului Cojocnei pentru conducătorii poporului; preotul Nicolae Oneț pentru popor, etc.

După prânz se începe o hără mândră și frumoasă în care intră inteligența și popor, și ține până luni în zori de zi, când după ce înă duă oșpeți și neșterse suvenirii.

Domnul mandatar Luni dimineța împreună cu 3 preoți mai servește la biserică asupra unui bolnav de ochi maslu, apoi ia drumul către Mărișel și „Fântânele“ (locuri istorice) însoțit de preoții D. Muntean și V. Vereș.

Nu e fără interes a se ști, că școlă din Măguri, adevărat palat, este prima școlă din tractul Clujului, cu 7 chilii: 2 sale de învățământ, 2 dormitoare, 2 chilii pentru un învățătoriu și o cancelarie.

Se află lângă școlă cea veche, care smerită și umilită, aproape de ruinare, stă lângă falnică ei soră. Trecutul și prezentul... Ce colosală deosebire!

S'a edificat din averea fostilor iobagi din Măguri, ca și casa parohială, care încă este un edificiu frumos cu 4 chilii, într'un timp relativ scurt, aproape un an, și tocmai acum, când lipsa e generală. Spesele cu sfințirea școlii încă tot din casa fostilor iobagi s'au făcut. Dar' prin act se vor dona bisericii.

La edificarea acestor două clădiri monumentale pentru Măguri, partea leului a avut-o dl pretor Bereczky, ca president al fostilor iobagi. A contribuit mult și indemnul dat ocașional al dlui protopresbiter tractual

T. Roșescu. Mult a ostent și preotul D. Muntean până ce edificiile s'au terminat. Apoi jertfa poporului în aceste zile grele e nespus de mare.

Laudă vrednică tuturor și binecuvântarea cerului asupra ostentelor lor!

gt.

Intrunirea din Seliște.

Adunarea de protestare de la Seliște, ținută ieri (Duminecă), a succes splendid. Peste 400 de participanți din Seliște și comunele învecinate au votat unanim și cu mare însuflețire un protest energic contra proiectului despre reforma instrucțiunii populare.

Adunarea a fost presădită de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia. După deschiderea adunării a făcut dare de seamă asupra situației politice Dr. N. Comșa, apoi Dr. Petra a explicat poporului dispozițiile jignitoare pentru limba română și pentru autonomia bisericeii noastre din proiectul de lege al dlui ministru Berzeviczy, ear' Dr. I. Ben în o frumoasă vorbire a făcut apel la popor, ca totdeauna și în toate cestiunile să țină cu încredere la conducătorii eșii din sinul poporului și numai pentru eșii de acestia să-și deee votul.

Protestul e următoriu:

I.

Adunarea alegătorilor din cercul electoral comitatens „Seliște“ și a celor din cercul electoral dietal „Cristian“, ținută în 13 Novembre n. 1904 în Seliște, ascultând atât dare de seamă a delegaților consiliului județan prin graul lui Nicolae Comșa despre activitatea delegaților în comisa — și a clubului comitatens român în general, — cât și espunerile asupra situației generale politice, — ia cu mulțămă la cunoștință darea de seamă și le voteză încredere deplină pentru ținuta lor demnă și românească.

II.

Adunarea luând în desbater proiectul de reformă a legii școlare, prezentat dietei de ministrul de culte,

având în vedere că acest proiect nesocotește legi fundamentale din constituția țării: legea despre egala îndreptățire a naționalităților, năsuind la revizuirea ei în detrimentul egalei îndreptățiri,

având în vedere, că el vatemă adăuna autonomia garantată prin legi a bisericeii noastre naționale și investite cu dreptul de a înființa și susține școle, considerând mai departe, că numitul proiect constituie o violare a dreptului înăscut fie-cărui cetățean la limba sa proprie maternă, care singură îi poate garanta dezvoltarea sa normală în cultură, —

considerând, că în ultima analiză scopul noului proiect școlar este îndreptat contra înșei existenței tuturor naționalităților din această țară, tinđend direct la desnaționalizarea lor, —

considerând în fine, că prin astfel de tendințe se propagă ura de rasă și se periclităză conviețuirea pacinică a diferitelor popore ce constituiesc acest stat:

Adunarea alegătorilor și a poporului întrunit protesteză solemn contra acestui proiect de lege și declară că vor lupta din toate puterile ca să nu devină lege.

III.

Adunarea luând act de energicii pași întreprinși de episcopatul român în contra noului proiect de lege școlar, îi exprimă mulțămăta sa.

Teatrul orașenesc.

Luni, (14 Novembre): „Zapfenstreich“, dramă în 4 acte, de Franz Adam Bayerlein.

Marți (15 Novembre): „Die Landstreicher“, operetă în 2 acte, de C. M. Zcherer cu un preliudiu.

NOUȚĂȚI

Nou protopop. În ședința plenară de azi consistoriul arhidieceșan a numit protopresbiter al tractului *Mureș-Oșorhei* pe Ștefan Rusu, paroh în Nașna și administrator al numitului tract, care la alegerea de protopop fusese ales cu unanimitatea voturilor sinodului protopopesc electoral.

Pentru catedrală. Vasile Bloș din Rășinari a dăruit pentru catedrala din Sibiu 100 corone.

Discutarea proiectului școlar în comisiunea dietei. Comisiunea școlară a dietei va lua la desbater proiectul despre reforma instrucțiunii populare în ședința sa de mâne (Marți). În scopul discutării se întrunise comisiunea deja Vineri după amiază, dar' la propunerea deputatului Cserneh (din partidul popular) discutarea s'a amânat pe Marți, din cauză că Sâmbătă unii membri ai comisiunii trebuind să lipsiască din Budapeșta, discutarea ar fi avut să fie întreruptă.

Deputații români — contra proiectului școlar. Deputații români din partidul liberal: dd. *Avramescu Pachonie, Ciocan Ioan, baron Popescu Alexa, Pap Iosif, Dr. Șierban Nicolae, Szerb George și Vuia Petru*, s'au prezentat Vineri la ministrul-president sub conducerea lui Șierban și i au declarat că în cestiunea proiectului de lege despre reforma instrucțiunii populare se identifică într-o parte cu memorandumul bisericeii gr.-or. române, nu-și vor vota.

Ministrul-president li a răspuns, că proiectul, decăndat, nu va fi supus desbaterii parlamentare.

Cum concordăză însă această luare de la ordinea zilei cu știrea ziarelor din Budapeșta, că discutarea proiectului în comisiunea dietei se va începe mâne??

Adunări de protestare contra proiectului școlar. Alegătorii din cercul Șiria au ținut ieri adunare în Șiria, votând unanim rezoluțiune de protest contra proiectului de lege despre reformarea instrucțiunii populare.

Adunarea din *Vérșet*, la care au luat parte preste trei mii de sërbi, a votat unanim și cu mare însuflețire rezoluțiunea de protest propusă de rectorul Iașa *Tomici*.

La *Sabesul sășesc* e convocată adunarea de protestare pe 17 Novembre st. n. Convocatoriu e semnat de protopresbiterul Sărgiu Medean și preotul Zevedeu Murășan. Căm vestește „Libertatea“, adunarea promise a fi grandioasă.

Legea recrutării pe 1905. Ministrul de honvezi a prezentat dietei Vineri proiectul de lege despre contingentul de recruți pe anul 1905. Proiectul cere pentru armata comună și pentru marina de rășboiu 103.100 recruți, ear' pentru honvezimea ungară 12.500. Din cei 103.100 recruți pentru armata comună și pentru marina de rășboiu Ungaria are să deee 44.676 recruți. Asentările ar fi să se facă din 1 Martie până în 30 April.

Himen. Terezia *Gomboș* și Nicolae *Butelanc*, logodiți.

Intâlnire de împerați. „Berliner Tageblatt“, informat din Petersburg raportează că țarul Nicolae va avé în curând intâlnire cu împăratul *Vilhelm* la Schirnevlița și că în cercurile guvernale rusești se atribuie mare însemnătate politică intâlnirii acesteia. Același raport spune că țarul Nicolae și-a esprimat dorința, ca împăratului *Vilhelm* să se facă la Schirnevlița primire extraordinară de cordială. — Observăm, că pe la începutul lunii trecute încă s'a fost lănat prin ziare știrea despre o apropiată intâlnire a țarului Rusiei cu împăratul Germaniei, dar' atunci știrea s'a fost demantat din partea cercurilor oficiale berlineze.

Dr. Lupăș — colaborator la „Controla“! În numărul 114 al ziarului nostru sub titlul „Dr. magna cum laude“ luaserăm notiță că dl Ioan Lupăș, absolvent al facultății filozofice din Budapeșta, și bine apreciat colaborator esternal al ziarului nostru a depus la universitatea din Budapeșta doctoratul în științele istorice „magna cum laude“ etc. „Controla“ din Timișoara forfecând din ziarul nostru știrea această, o dă în numărul de Joi (10 Nov. n.) întrăgă, fără a ne schimbare și fără a spune că știrea e din „Tel. Român“. Astfel pe lângă șterpelirea știrea „Controla“ se mai găsește un „bineapreciat colaborator esternal“ al ei, pe care hotărât cu nu l'a avut nici când întră colaboratorii ei.

† **Generalul Ioan Algiu**, fruntaș cu trecere în partidul conservator din România, a decădat în București, în etate de 70 ani. În mormântarea s'a făcut Vineri, la orele 2, cu mare solemnitate. Mărtea generalului Algiu venise în mod subit. Decedatul fusese Mercuri sêra la club, unde a rămas până pe la orele 11, și s'a dus vesel și sănătos a casă. Imediat după intrarea în casă i-s'a făcut rău, și în scurt timp a încetat din viață.

Sfințire de biserică. Luni 8/21 Novembre a. c. (Sfinții arhangeli) se face sfințirea bisericeii din *Căpâlna*. Actul sfințirii se va începe la 9 ore a. m. — La ora 1 p. m. banchet, în carese dlui preot *Vasile Dobre*. Taxa 2 corone pentru o persoană. Binevoitorii de a lua parte la banchet sunt rugați a înștiința oficial parohial din Căpâlna până Joi în 4/16 Novembre. Sêra sfințirea din loc aranjăză producțiune teatrală-declamatorică. Teatrul se va începe la 7 ore sêra în localul dlui Cosma Torescu. Taxa de intrare: de persoană 2 corone ear' de familie de 3 membri 4 corone. Suprasolviri se primesc cu mulțămăta și se vor cuita publice. Intreg venitul e destinat pentru înfrumusețarea inte nă a nouziditei bisericeii.

Solidaritate. Cetim în „A kotmá-y“ că membrii creștini ai reuniunii comercianților mici din Buda au hotărât să sisteze abonarea ziarului „Pesti Hirlap“, din cauză că în unul din numerii săi a atacat grobian și pe nedrept pe un coleg al lor, și totodată să l boicoteze și din prăvăliile și casele lor.

Ninsore. De Sâmbătă răpnea cade neconținut zăpadă asupra Sibielui și împrejurimilor. La început môle, simlestăcă și ploie, ear' de azi dimineța începând ninsore ea cerne fluturâși uscați, cari înving în vestmânt a b stradele și copacișele caselor.

Necrolog. *Eugenia Bucșa* a rășosat în 13 Octobrie, în etate de 11 ani, și *Emil Bucșa* student în cl. IV-a a gimn. român din Brașov, a rășosat în 22 Octobrie, în etate 13 ani. În mormântarea li s'a făcut în cimiterul bisericeii gr.-or. din Rôdeș. Depăng pierderea lor părinți *Eremia Bucșa*, paroh în Rôdeș și *Ravencă* născută *Marcu*, apoi frații *Teofil*, *Macedon* și *Komuus*. Odihneșă în pace!

Orcan ucigaș. Mercuri și Joi a fost mare orcan prin Germania, deosebi în ținuturile de la vest, care a cauzat și nenorociri. Astfel, întră alte numărăse nenorociri, în Köln puterea vântului a doborât de pe copacișul unei case pe un biet lucrător suprius de orcan la lucrul de reparare a cuperișului, ear' la malul Riuului a luat pe sus o fetiță și a isbit-o în riu. Ambele victime și-au perdut viața.

Uniți și în mormânt. Soția măsariului *Huber József* din Dobrișn după morb greu și îndelungat a murit zilele trecute, în butul tuturor îngrijirilor iubite ale soțului ei. Zăduit de pierderea soției, *Huber* a eșcut pe patul mărtei și a murit subit și el. Luni au fost înmormântați împreună în mormânt comun. Erau mormântați împreună și în întregă viața lor de cășătorie n'au avut certă nici-odată.

Petrecere în Timișoara. Reununea femeilor gr. or. române din Timișoara-Fabric aranjăză petrecere de dans Joi, în 11/24 Nov. 1904, în sala berăriei (Fabr.k.hof) în favorul elevilor săraci de la școlă confesională din loc. Începutul la 8 ore sêra. Bletul de persoană 2 cor., de familie (3 membri) 3 cor. Oferte și suprasolviri mar.n môle se primesc cu mulțămăta la adresa dnei casiere *Lucreția Matei* (Fabr.k. strada domnescă — Uri-u oza nr. 32 — și se vor cuita în cale jurnalistică. Damaele sunt rugate a se presenta în toalete cât mai simple.

Cărți și reviste.

Legendar pentru școlile populare. Sub titlul „Legendar, sau carte de cetire pentru școlile populare, partea I. pentru al 3 lea și al 4-lea an de școlă“ a apărut în tipegrafia *Iosif Drotloff* (Sibiu) ediția XIII. a Legendarului de *Vasile Petri*, aprob tă de guvern în 29 August a. c. sub Nrul 3670. Elitura autorului. Prețul unui esemplar legat 1 coronă.

Posta redacției.

„De ale școliei“. Nu se pôte publica. Poesiile „Tu 'mi ziceai odată“, — „Un vis“ și „Ți-am plâns“, nu sunt de publicat.

Budapeșta. Primit. Dar' ceva mai târziu va urma publicarea.

Nr. 539. [320] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia Peștera, proto-presbiteratul Bran, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venetelor preoțești de la stat.

Concurenții au a și așterne cererile instruite conform normelor din vigore, în termenul deschis, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, și a se prezenta poporului pentru a cânta respective a celebra și cven'a.

Zernești, în 14 Octombrie 1904.

Oficiul protopresbiteral Bran, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Dan
adm. prot.

Somatosă

albumină de carne solubilă
conține stoffele nutritive ale cărnii (corpuri de albumină și săruri) ca praf ușor solubil, fără gust, eminent
remediu întăritor

producător de apetit
pentru debili, persoane rămase înapoi în dezvoltare, pacienți de nervi, de piept și de stomac, pentru lehuze, copii cari sufer de rachitis, pentru convalescenți etc.
în formă de

Somatosă de fer

pentru cei ce sufer de chloros (Uleichsucht)
recomandată de medici.
Somatosă de fer conștă din somatosă, cu 2% fer în 55-21 [98] legătură organica.

Somatosă produce apetit în măsură mare
Se găsește în farmacii și drogerii — Veritabil în palet original.
Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld
(despărțământul farmaceutic)

Mai nou!!

= Si mai nou!! =

Cea mai nouă colecție principală
a Loteriei r. ung. priv. de clase
oferă

pentru prima-oră

cele dintâi losuri originale

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
12 cor.	6 cor.	3 cor.	1-50 cor.

SCHWAB LIPÓT

Budapest

VI., Gyár-utca 43.

[312] 4-5

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

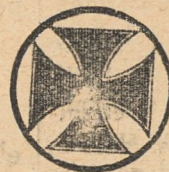
nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, zăburări de ureche, bătăie de inimă, zgârciuri de inimă, asma, auzul greu, zgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciaul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja înfăințarea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locuri de vânzare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidieceșană:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu 1-60 cor., legat în piele cu copcii galbine 3-20 cor. plus porto postal 30 bani.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei arhidieceșane.

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidieceșană.

La croitoria universală
strada poplăcii nr. 3, Sibiu, strada poplăcii nr. 3.

Se confecționează cele mai elegante, prompt și eștine (312) 1

reverenzi

cum și tot felul de haine de domni, după moda cea mai nouă. La cas de urgență se pôte găta ori-ce lucru în 24 ore.

Cu deosebită stimă

I. Petrașcu, croitoriu de reverenzi.

Biblioteca „Reununii române de agricultură din com. Sibiu“	
	Cor.
1. Ținerea vitelor, de Eugen Brote	—24
2. Trifoitul, de Eugen Brote	—24
3. Prásirea pomilor, de Dem. Comșa	—24
4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean	—80
5. Insoșirile de credit (Raiffeisen), de Aurel Brote	1-60
6. Cartea stuparilor săteni, de R. Simu	—70
7. Statutele tovărășiilor agricole	—
8. Statutele insoșirilor de credit (Raiffeisen)	—
9. Povește pentru stăpînirea gândacilor de Maiu	—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (inlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vie	—
11. Povește pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	—10
12. Scurtă povătuire la stăpînirea șorecilor de câmp	—10

Se pot procura de la
Librăria arhidieceșană, Sibiu.

Norocul lui Gaedicke e colosal!

15 milioane de coróne

am plătit în scurt timp, între cari și următoarele câștiguri principale:

premiul cel mare de 600.000 coróne pe nrul 62551

400000 coróne pe numărul 11119	100000 coróne pe numărul 42758
400000 " " " 28916	100000 " " " 49878
400000 " " " 33464	100000 " " " 87991
70000 " " " 60912	60000 " " " 78863
60000 " " " 17357	60000 " " " 82528
60000 " " " 97263	30000 " " " 6920
30000 " " " 38691	30000 " " " 90964

La a XV-a Loterie reg. ung. de clase vin earăși în joc 110.000 losuri cu 55.000 câștiguri, între cari câștigul principal de eventual

Un milion 1.000.000 coróne.

Tot al doilea
Los câștigă.

Tragerea primei clase deja la 24 și 25 Novembre stil nou 1904.

Prețul losurilor: întregi jumătăți pătrare optimi de losuri originale
12 - 6 - 3 - 1-50 coróne.

Trimiterea losurilor se face cu ramburs sau pe lângă plătire înainte. Planuri oficiale gratis. Șecuri postale pentru trimiterea scutită de porto a banilor trimis gratis și franco mușteriiilor mei. Rog a se face comanda fără întârziere.

A. GAEDICKE

cea mai mare colecție de noroc a Ungariei
BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca II.